Abstrakt

FSSPX je společenstvím neřeholních kněží se strukturou podobnou mnohým řeholním řádům. Bylo založeno roku 1970 arcibiskupem Marcelem Lefebvrem. Jeho programem je obrana tradičních katolických hodnot před nebezpečím, které údajně představují reformy zahájené Druhým vatikánským koncilem. Okolo FSSPX se zformovalo širší společenství katolíků nesouhlasících s vývojem v církvi. Po rozchodu FSSPX s vedením církve roku 1988 se toto společenství více utužilo a získalo ráz jakési denominace.

Druhý vatikánský koncil (1962–1965) provedl mnoho změn, z nichž mnohé dosud nebyly uvedeny plně do praxe. Týkají se liturgie, pastorace, výkladu Písma, studia teologie a dalších otázek. Společným jmenovatelem koncilních reforem bylo učinit Kristovu zvěst srozumitelnější modernímu člověku a srovnat mnohé věci v církvi s duchem evangelia a prvokřesťanské tradice. Nejvýznamnějšími posuny, vyvolanými koncilem, byly nové postoje k ekumenismu, principu náboženské svobody a mezináboženskému dialogu. Mnohým kruhům v církvi se ovšem tyto změny zdály být rozmělňováním pravd víry. Těmto katolíkům se začalo souhrnně říkat tradicionalisté. Překonání příkopů mezi křesťanskými konfesemi a srovnání struktury církve více s duchem dneška, jakož i prvokřesťanské tradice patří mezi další úkoly vyplývající ze závěrů koncilu, které má církev stále před sebou. Závěry koncilu byly většinově přijaty a skalní tradicionalisté nemají mezi katolíky velké zastoupení.

Na území ČR působí FSSPX od roku 1991. Ve sdělovacích prostředcích je možno o něm slyšet v souvislosti s euroskeptickými názory, protiimigrantskými nebo protiislámskými postoji, konspiračními teoriemi a revizionistickým pohledem na české dějiny. Zpočátku hnutí nebudilo velkou pozornost a nejevilo se společensky problematickým. Na přelomu století však kontroverzní témata okolo hnutí zesílila.

Teologickými důrazy hnutí jsou: tradiční katolické pojetí bohoslužby a spirituality, výlučnost katolické církve jako ústavu spásy a tradiční pojetí výchovy kněží, studia teologie, výkladu Písma, pastorace a dalších věcí. Za společného jmenovatele všech hlavních charakteristických rysů hnutí může být považována úzkost z vývoje nejen v církvi, ale v celém globalizovaném světě, a konflikt mezi moderní dobou a tradičním katolickým pohledem na svět.

Mezi vedením katolické církve a FSSPX dnes již začíná probíhat dialog, který by v budoucnu mohl vést k reintegraci Bratrstva a jeho příznivců do kanonických církevních struktur. K tomu nejlépe přispěje oboustranná otevřenost, empatie a nepředpojatost. Obdobný přístup by pomohl také vzájemnému porozumění a toleranci mezi tímto společenstvím a většinovou sekulární společností.

Cílem této práce bylo poskytnout příležitost k bližšímu seznámení se s fenoménem FSSPX a pomoci tak vyvrátit některé zbytečné předsudky vůči této skupině katolíků u české veřejnosti. Ty totiž, stejně jako nekritický obdiv, vedou k dezinformacím a nedorozuměním s nežádoucími důsledky. Zároveň bylo mým cílem prokázat, že FSSPX je reakcí na reformy Druhého vatikánského koncilu.